

Deze hele ontwikkeling baart mij ernstig zorgen. Een ervaren jager, die zijn hele leven al jager is, zei onlangs tegen mij: “Wij zijn geen 10 jaar jager meer”. Ik vrees, nu ik mij in deze materie verdiept heb, dat het wel eens korter zou kunnen zijn, als dit zo doorgaat.

Ik ben er volstrekt van overtuigd dat dit een hele slechte ontwikkeling is. Waarom? Omdat het niet alleen, ondanks 2 onderzoeken, totaal ondoordacht lijkt, zoals ik hieronder duidelijk zal maken. Nee, er is bovendien sprake van een zeer éézijdige benadering, waar de minister zich volledig op baseert, en waarvan zij de gevolgen, gelet op de snelle besluitvorming, kennelijk niet goed ziet of onderschat. Het riekt bovendien sterk naar een negatieve kijk op de jacht (of het willen toegeven daaraan) en het totaal miskennen van de functie van de jacht voor het maatschappelijk belang, niet alleen bij onderzoekers, maar ook bestuurders en zelfs rechters. Als deze trend zich doorzet, en hierin ook wordt meegegaan door de door de overheid, bij monde van de minister, dan kon het inderdaad wel eens heel snel gedaan zijn met de jacht in Nederland. Dat is uiteraard precies waar sommigen op uit zijn, maar het zal juist nu eens tijd worden dat de overheid bewust uit gaat stralen dat de jacht een erkende, nuttige en maatschappelijke functie is, in plaats van deze structureel te ondermijnen. Ik krijg sterk het gevoel dat de minister niet doorheeft dat het hier niet slechts om een tijdelijk verbod gaat, maar dat zij ook echt de toekomst van de jacht hiermee daadwerkelijk op het spel zet. Die bewering zal ik uiteraard nu onderbouwen.

Eerst zal ik ingaan op de actuele kwestie hazen/konijnen, om daarna de bredere implicaties voor de jacht bespreken. Allereerst een citaat betreffende hazen en konijnen, gepubliceerd door de overheid in de Staatscourant, op 3-11-2020 : “Van beide soorten is volgens de informatie van de Zoogdierverseniging de populatiegrootte sinds 1950 afgenomen met meer dan 60%. Ondanks deze forse afname kan met meer dan 25.000 voortplantende individuen per soort **niet gesteld worden dat zij in hun voortbestaan worden bedreigd of de staat van instandhouding in het geding is**. Vooralsnog blijft de jacht op deze soorten geopend. **Er is voldoende waarborg om populaties konijnen en hazen tegen overbejaging te beschermen indien noodzakelijk**. Jachthouders zijn op grond van artikel 3.20, derde lid, van de Wet natuurbescherming gehouden om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wildsoorten, waaronder konijnen en hazen, te handhaven, dan wel, bij het ontbreken van een redelijke stand, te bereiken.” Bron: 2. Actualisatie Rode Lijst Zoogdieren <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-56788.html> , Staatscourant 2020, 56788.

Hierboven wordt nog vrij recentelijk door de overheid gezegd dat de staat van instandhouding *niet* in het geding is, terwijl ook daar al een forse afname was geconstateerd (sinds 1950), en dat er, ondanks dat feit, voldoende waarborgen zijn tegen overbejaging. Ook wordt expliciet genoemd dat de jager wettelijk verplicht is te zorgen voor een redelijke wildstand. Dat was toen geen reden om de jacht te sluiten.

Waarom zouden die voldoende waarborgen er nu, twee jaar later, dan plotseling opeens niet meer zijn en is deze drastische maatregel nu opeens nodig? Vanwaar ook de urgentie? Dit lijkt op zijn minst op een enorme en ondoordachte draai in beleid. Kan de minister aangeven wat de reden van het plotselinge verdwijnen van die voldoende waarborg is, als die er al is? Aan die waarborg is toch helemaal niets veranderd? Als die voldoende waarborg er in 2020 was, waarom zou die er opeens nu niet meer zijn? Dit is dus, om te beginnen, al heel erg opmerkelijk. Een 180 graden draai.

Vervolgens beschrijft de minister (Christianne van der Wal-Zeggelink) op 14 april jongstleden (2022) in een brief aan de kamer opeens een totaal ander beeld, namelijk:

“Uit de rapporten van Sovon en WEnR blijkt dat er inderdaad reden is tot zorg. **Landelijk bevinden alle vijf de soorten van de wildlijst zich niet in een gunstige staat van instandhouding.**” Maar..., als de staat van instandhouding van de gehele wildlijst niet gunstig zou zijn, dan zou men op grond van die constatering alleen al kunnen concluderen dat dan ‘de hele wildlijst hier in het geding is’.

Die draai van eerst 'instandhouding niet in 't geding' naar 'voor alle 5 soorten in 't geding' is heel vreemd. Opeens wordt er, op grond van 2 rapporten, met totale uitsluiting van alle data of informatie uit de jachtwereld, (jagers die dagelijks vele uren in hun veld lopen!), door de minister gesteld dat de staat van instandhouding nu wel, namelijk zelfs voor alle soorten, in het geding is. Niet alleen voor 2 soorten, maar zelfs voor de gehele wildlijst, terwijl in de Staatscourant nog werd gesteld dat daar voor 2 soorten, met de toen al geconstateerde sterke daling van 60% (let op: sinds 1950!) kennelijk heel wat op viel af te dingen. Vanwaar dan nu die plotselinge draai, terwijl die 'voldoende waarborg' ook nu nog steeds van toepassing zou moeten zijn. Is dit besluit dan wel op voldoende input en overwegingen gebaseerd en afdoende en voldoende onderbouwd? De overheid spreekt zichzelf op zijn minst in ieder geval behoorlijk tegen. Volgens mij moet men er dan toch nog eens wat beter over na denken. Het lijkt mij dus zeer onverstandig om dit door te zetten. Ook om het volgende:

Artikel 3.22, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming bepaalt dat de jacht niet geopend wordt op soorten waarvan de staat van instandhouding in het geding is."

Dit zou betekenen, op basis van de eigen woorden van de minister in haar brief, dat dan die hele wildlijst inderdaad ter discussie staat, en dat dus dan de gehele jacht, na deze wijziging, permanent ter discussie staat! Realiseert deze minister zich dat eigenlijk wel? Ik vermoed van niet. Zij ondermijnt daarmee volledig het jachtbedrijf en zet de toekomst daarvan hiermee op het spel.

Kortom, het gaat dan niet meer slechts om een tijdelijk jachtverbod, zoals de minister wellicht denkt, maar in wezen om een potentieel permanent verbod en dat is natuurlijk precies waar zekere partijen op uit zijn. Daarmee speelt de overheid, misschien zonder het te beseffen, de anti-jacht partijen volledig in de kaart en schiet de minister ook zichzelf in de voet. Daarmee wordt de jacht dan in principe onmogelijk gemaakt (en kan dan op basis van uitspraken en aangebrachte wijzigingen door de minister zelf, worden doorgedrukt, of gemakkelijk door de rechter verboden worden). Dan geeft men dergelijke anti-jacht partijen de middelen om de overheid met diens eigen wetgeving zeer effectief te bestrijden, om op die manier binnen de kortst mogelijke tijd te komen tot een volledig verbod van de jacht. Mijns inziens staat er dus heel veel meer op het spel dan een tijdelijke inperking; het gaat hier om een totaal uitbannen van de jacht zoals we die in Nederland kennen; Dat staat er op het spel.

Daarom de nadrukkelijke vraag aan de minister: "Bent u zich wel bewust van de eventuele mogelijke negatieve effecten van een dergelijke ondoordachte en overhaaste maatregel?"

Want het lijkt misschien niet zo, omdat de minister zich baseert op 2 rapporten, maar toch is het eenzijdige en gekleurde informatie, zoals ik hieronder zal aantonen

En, die negatieve effecten kunnen en zullen er wel degelijk zijn, zijn er nu al, en lijken in deze haastige besluitvorming volledig te ontbreken of over het hoofd gezien. Er is al 'schade' aangericht, zo merk ik om mij heen onder andere jagers. Het 'plezier' in de jacht is ernstig aan het afkavelen. De overheid moet zich dat wel heel goed realiseren, en als dit zijn uiterste doorgang vindt, dat zij dan ook zelf volledig opdraait voor de populatiebeheer op alle soorten. Door op deze manier de jagers en diens inspanningen niet te erkennen, zelfs ernstig te miskennen en te negeren, loopt men ernstig de kans om de jacht effectief en al het bijbehorende beheer om zeep te helpen. De effecten daarvan moet men niet onderschatten. Dat lijkt nu wel te gebeuren.

Dat proces van schoffering en miskennen is al sterk aan de gang en is al veel te ver doorgeschoten. Dat is fout, omdat de overheid ook zelf wel weet, het instituut jacht nodig te hebben. Dan past ook volledige publiekelijke erkenning en niet anderen naar de mond willen praten. De schoffering van de minister om al het vrijwilligerswerk en de vele observatie-uren en tellingen uit het werkelijke veld in deze totaal te negeren, zijn haar keuze. Zij kan zich daarbij niet verschuilen achter de keuze

van onderzoekers. Jagers die zich ieder jaar opnieuw uitsloven om te weten wat er in hun veld speelt, dienen gehoord en serieus genomen te worden. De vele nachtelijke-, en ook vroege uren die gespendeerd worden om hun veld de fauna aldaar als geen ander te leren kennen en te beheren, om to komen tot een wettelijk vereiste redelijke wildstand. De tellingen die zij doen en doorgeven zijn van zeer groot belang. Het mag dan wel een (overigens slecht onderbouwde) bewuste keuze zijn van de betreffende onderzoekers, het staat de minister alleszins vrij om hier wel degelijk onderzoek naar te doen en dit wel degelijk mee te nemen in haar besluitvorming (inclusief de cijfers!). Toch kiest zij daar nu niet voor. Waarom niet? Ook hierin schuilt een totale contradictie. Hoe kan het nu dat al die input wel zeer serieus wordt genomen door andere overheidsorganen, zoals provincies, de FBE's en ook Provinciale Staten, die hier serieus beleid op voeren. Waarom wordt dit dan nu op landelijk niveau allemaal totaal genegeerd? Dat lijkt mij een ernstige bestuurlijke inschattingfout, met mogelijk verstrekkende consequenties, niet in de laatste plaats voor de minister zelf. Dit lijkt mij onhoudbaar en onverdedigbaar en zal op veel weerstand stuiten; ook juridisch. Zoveel is mij wel duidelijk.

De minister schrijft verder: “Gebaseerd op deze populatietrends ben ik voornemens voor het komend seizoen (2022/2023) de jacht op de haas niet te openen in de provincies die voor de haas een dalende populatietrend tonen, namelijk Groningen, Limburg en Utrecht. Ik ben voornemens de jacht op het konijn in alle provincies niet te openen voor het komend jachtseizoen omdat de populatie van het konijn landelijk een sterk dalende trend vertoont”. “Voor de wilde eend, houtduif en fazant wil ik eerst meer inzicht krijgen op provinciaal niveau. Op basis van dit inzicht zal ik een besluit nemen over het al dan niet openen van de jacht op deze soorten in het jachtseizoen 2023/2024. Voor het jachtseizoen 2022/2023 ben ik voornemens om de jacht te openen.”

Waarom is het voor haas en konijn niet nodig om meer inzicht te krijgen op provinciaal niveau en voor de andere soorten opeens wel? Dat is raar. Wat voor wetenschappelijk geldige provinciale informatie denkt men de minister dan opeens wel te kunnen vergaren die ze eerst niet kon vinden of wenste te gebruiken? En, als de provinciale tellingen/inzichten bestuurlijk toch leidend zijn via FBE's, en zelfs geldig zijn ter juridische onderbouwing en het provinciale faunabeheer plan, en kennelijk dus lokaal opeens wel degelijk een serieuze een rol van betekenis kunnen spelen omtrent de realiteit, waarom is dit dan landelijk voor haas en konijn volledig buiten beschouwing gelaten? Er valt dan toch, ook daar, toch op zijn minst wel een extrapolerend beeld uit af te leiden? Dat lijkt dus op een inconsequente en tweeslachtige aanpak en schipperend beleid. De minister lijkt niet te weten wat ze doet. Het wekt allemaal toch, ondanks de gedane onderzoeken, sterk de indruk van een overhaaste, ondoordachte beslissing, gebaseerd op twee eenzijdige rapporten, zonder enige serieuze input vanuit de jachtwereld zelf! Wat denkt de minister zelf wat de mogelijke (lange termijn) gevolgen hier van kunnen zijn voor de noodzakelijke maatschappelijke rol van de jacht in Nederland? Heeft ze daar überhaupt wel over nagedacht? Kan de jacht op deze manier nog naar behoren functioneren, of wordt deze hiermee structureel ondermijnt? Ik denk toch echt het laatste.

Wat ook heel erg raar is, in de hele gang van zaken, is dat de overheid eerst zelf stelt dat het voor het sluiten van de jacht in 2022/2023, de voornemens van de minister, **een regelwijziging nodig is**, citaat: “Voor het niet openen van de jacht is een wijziging van de Regeling natuurbescherming, en beleidsneutrale voortzetting onder de Omgevingswet (**die 1 januari 2023 in werking treedt**), noodzakelijk. Bron: <https://www.internetconsultatie.nl/wildlijst/b1#intro-kop>

Toch meent de minister kennelijk op de zaken vooruit te kunnen lopen door de jacht toch alvast in 2022 te sluiten (beginnend per **15 augustus 2022**; konijn), terwijl dat, naar eigen zeggen, op zijn vroegst per 1 januari 2023 in werking kan treden. Dan is de minister dus kennelijk zelfs bereid om haar eigen regels te overtreden door alvast op de zaken vooruit te lopen en de jacht al in 2022 (jacht begint per 1 augustus 2022) te sluiten. Dat lijkt mij problematisch. Het kan pas volgens de regels op zijn vroegst in 2023. En toch vind de minister het kennelijk zo belangrijk en gewichtig om dit nu snel door te voeren, zonder, nogmaals, het (er-)kennen van de input/data vanuit de jachtwereld.

Waarom? Kans van slagen? Het lijkt mij dat de minister, ook juridisch, hiermee een berg problemen naar zich toe trekt en ik verwacht dan ook zeker dat dit tot de nodige rechtszaken zal kunnen leiden.

De 2 genoemde onderzoeken, waar de minister zich op baseert, wekken zeer sterk de indruk dat er behoorlijk eenzijdig gekeken is, waarbij men zich, voor de totale afwijzing van alle data door jagers en WBE's (!), verschuilt achter het niet voldoen aan geldige telprotocollen, een éénmalige "vooringenomen" telling; onvoldoende statistische validatie. Dat, alleen op grond daarvan (analyse rapport Koomen), vele uren telinformatie klakkeloos en volledig terzijde wordt geschoven is ronduit belachelijk, schofferend ook voor jagers en totaal ongeloofwaardig. Dat er helemaal niets uit af te leiden zou kunnen zijn, en men er voor kiest het zelfs volstrekt te negeren, lijkt mij niet alleen wetenschappelijk niet te verantwoorden, het lijkt mij dan toch ook mogelijk zeer sterk ingegeven door een vooringenomen houding (vooordeel) tegenover de jacht, namelijk dat die geneigd zou zijn om toch niet eerlijk te tellen, uit eigen belang, om maar te kunnen blijven jagen/schieten. Althans, die indruk wekt het rapport: dat men deze data gewoon niet wilde meenemen, op grond van de gedachte dat de gegevens van 'de jager die zijn eigen vlees keurt' toch geen serieuze wetenschappelijk relevante data op kunnen leveren. Het komt op mij over dat men een wetenschappelijk argument heeft misbruikt om de data uit de jachtwereld te negeren en alleen data verzameld daarbuiten te gebruiken. Een dergelijke vooringenomenheid blijkt bijvoorbeeld ook uit een opmerking over telling door jagers en WBE's als: "De voorgestelde minimum populatiebepaling heeft een hoge kans op ongewenste overschatting van de aantallen." (Bron Rapport onderzoek Wageningen 'instandhouding haas/konijn)

Een minister moet, gezien haar functie, hier gevoeligheid voor aan de dag leggen en daar extra oog voor hebben. Zij behoort een instituut als de jacht, met zo'n belangrijke historische en maatschappelijke waarde voor mens en dier openlijk serieus nemen en daarom die input ook meenemen in haar besluitvorming en ook laten zien dat zij dit doet. Dat doet zij echter niet en ook zij kiest er voor om dit te negeren. Waarom? Het is mij volstrekt onduidelijk, maar ik vermoed wel dat de minister de gevolgen van haar toch doldrieste besluit zelf waarschijnlijk niet helemaal overziet.

De minister baseert zich enkel en alleen op een getoonde afnemende populatietrend. Maar met trend-data valt heel gemakkelijk een zeker beeld te creëren. Als men in het onderzoek (Wageningen) bijvoorbeeld als indexjaar 2016 had gekozen, dan zou er sprake zijn geweest van een hele duidelijk stijging van de populatie van de haas (zeker als men die lijn extrapoleert) en dan zou het dus nu weer juist goed gaan met de haas. Kiest men als referentiejaar 2003, dan is er gemiddeld nauwelijks iets veranderd (gemiddeld stabiel). Met dit soort data valt dus heel gemakkelijk een zeker beeld te creëren dat, in dit geval, bij de minister een sterk dalend beeld op het netvlies creëert, maar de enige echte (eerlijke) werkelijke sterk waarneembare daling uit de grafiek is die tussen 1997 en 2003. Het is dus maar net welk indexjaar je als uitgangspunt kiest. Om daar nu vanaf 1997 een dalende stippellijn doorheen te trekken is een beeld wel heel sterk in een bepaalde richting 'kleuren', wat dan mogelijk duidt op de wenselijkheid van een bepaalde uitkomst. Je kunt heel gemakkelijk ergens 'wetenschappelijk' naar toe redeneren. Dat trendplaatje zegt mij dus vrij weinig. Het is maar net hoe je de gegevens presenteert en dat is hier niet toch helemaal eerlijk gegaan, of zonder enige kanttekening gebeurd. Des te meer reden voor een minister om hier juist extra alert op te zijn, en ook oog voor te hebben, om tot een zorgvuldig en gedegen besluitvormingsproces te komen. Die indruk wekt het nu bepaald niet. Bovendien jaagt zij hiermee 'de jachtwereld' behoorlijk op stang.

Waarom zou men dan nog gaan tellen als het toch niet serieus wordt genomen?

Is het verzoek tot een verbetering van het telprotocol, na alle serieuze inspanning die terzijde geschoven is, en vervolgens de jacht wordt stil gelegd, niet een enorme klap in het gezicht, en worden de jagers en WBE' dan vervolgens niet met een kluitje in het riet gestuurd met een verzoek tot verbetering en 'volgende keer beter'? Wie garandeert mij dan dat die data wel serieus genomen

zullen worden, of alsnog weer met een ‘wetenschappelijk argument’ zullen worden weggewimpeld? Wij zijn wel goed, maar niet gek!

Doordat Wageningen er voor gekozen heeft (,want een keuze is het) de data van WBE’s/FBE’s in deze volledig te negeren, kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat hier mogelijk toch een heel wat genuanceerder beeld uit naar voren zou zijn gekomen, als men dit wel had meegenomen, wat mogelijk de urgentie bij de minister om dit door te zetten sterk had kunnen doen afnemen (, tenzij de minister er op een of andere manier zelf bestuurlijk belang bij meent te hebben om dit nu zo snel mogelijk door te voeren.)

Er is in het Wageningen (bureau-)onderzoek weer wel gekeken naar afschotgevens voor de haas vanaf de jaren 60 tot en met 2010. Dat achte men dat kennelijk wel weer van veel meer belang dan enige actuele en meer relevante input van de WBE’s/FBE’s (want die zou immers statisch volstrekt niet valide zijn...). Men stelt dan ook, vrij gemakkelijk, dat aantallen geschoten dieren uit de jacht (wel) een redelijk goede bron zijn voor het vaststellen van populatietrends (zich baserend op Tapper & Parsons, 1984; in: Dekker & van Norren, 2021). Men vergeet daarbij voor het gemak maar even dat het aantal afgeschoten dieren in principe helemaal nog niets zegt over de reden van een verminderd afschot, en bovendien impliciet veronderstelt dat een jager in de praktijk toch ten allen tijde aan zijn niet aflatende behoefte tot afschot zal willen blijven voldoen; dat die drive toch altijd bij de jager onweerstaanbaar drive zal zijn... dus als er dan minder afschot is gepleegd, ja, dan was er gewoon minder wild. Maar, dat is gewoon veel te simpel, veel te gemakkelijk en veel te eenzijdig geredeneerd. Dat een jager, zoals in de praktijk veel gebeurt(!) veelal hazen laat lopen en er bewust voor kiest minder afschot te plegen, omdat hij als een verantwoord beheerder met zijn jachtveld omgaat en hij zich als geen ander realiseert of en wanneer er minder hazen zijn, wordt niet als een mogelijke reden van minder afschot veronderstelt. En toch is dat wel de werkelijkheid. Dus dalende afschotcijfers zijn niet per definitie te wijten aan een dalende populatie; het kan ook zijn omdat een jager gewoon minder schiet (en zeker recent). De huidige weidelijke jager telt en schiet niet meer dan ‘zijn’ populatie kan dragen, zodat die nooit in gevaar komt!

Wat verder opvalt is dat de minister zich, voor wat betreft de haas, concentreert op een jachtverbod voor 3 provincies, te weten Groningen, Utrecht en Limburg. Maar er blijkt uit geen enkel genoemd wetenschappelijk onderzoek dat de problemen daar zo nijpend zouden zijn dat daar direct ingrijpen van, nota bene de minister, voor noodzakelijk is! De rapporten laten helemaal niet zien dat dit zo specifiek lokaal onderzocht of aangetoond zou zijn. Waar baseert de minister zich dan op? Moeten die rapporten dan ook niet openbaar zijn? En al zou het zo zijn dat er provinciaal op vergelijkbare wijze trendanalyses zijn opgesteld, ook die zijn met een bepaalde wijze van weergave vrij gemakkelijk ‘in te kleuren’. Daarom moet en kan de minister de ‘feeling met de praktijk’ en ‘de ogen en oren in het veld’ gewoon ten enen male negeren. En dat is nu wel gebeurd! Daarmee miskent en ondermijnt zij de functie van het ‘jachtbedrijf’ in Nederland. Waarom? En, vanwaar deze urgentie en spoed?

Deze hele maatregel wekt dus de suggestie alsof jagers zich niet weten te beheersen en toch wel zelfzuchtig afschot plegen, ook als het slecht zou gaan. Dat is over het algemeen geenszins het geval, en is gebaseerd op een verkeerd en misplaatst beeld van de jacht anno 2022. Nogmaals; dat is niet de huidige, weidelijke en verantwoordelijke jachtpraktijk.

Bovendien wordt ook door de minister zelf in de toelichtingsbrief aan de kamer gesteld en toegegeven dat de jacht helemaal niet de eigenlijke echte oorzaak is. Dat kan het natuurlijk ook niet zo zijn, want een goed jager zal nooit de populatie naar de ‘vernietiging schieten’. Hij heeft daar geen enkel belang bij, maar wil dat ook helemaal niet, vanuit het oogpunt van diens liefde voor de natuur, wat voor sommigen wellicht als een contradictie klinkt, maar toch is het dat aantoonbaar niet.

Als de minister dat dan zelf toegeeft, waarom dan toch de grootste mogelijke urgentie aan de dag leggen tot het beperken van de jacht, als die helemaal niet eens de veroorzaker is, maar ook geen wezenlijke schade voor het voortbestaan van de populatie toebrengt? Zou de hoogste prioriteit dan niet veeleer moeten liggen bij de daadwerkelijke veroorzakers hiervan? Wat te denken van meer gehaaste spoed bij het verruimen van het beperken van predatiebeheer? Of bijvoorbeeld een vroeg-maaiverbod in stellen voor boeren? Of het stimuleren van inzaaien van extra bloemen/kruiden langs velden en of het her en der laten vollopen van weilanden, etc?

Er zijn genoeg (al dan niet gesubsidieerde) maatregelen te bedenken die direct kunnen leiden tot echte structurele groei-effecten op de betreffende populaties. De huidige jachtpraktijk vormt geen enkele aantoonbare en reële bedreiging voor de populaties van konijnen en hazen. Het is dan wel erg gemakkelijk van de minister om toe te geven aan de roep dat 'jacht toestaan op dieren die op de rode lijst staan onzinnig zou zijn'. Zeker daar de minister zou moeten realiseren dat zij het 'jachtbedrijf' hard nodig heeft en een zekere verantwoordelijkheid heeft, die veel verder hoort te gaan dan het toegeven aan onderbuikgevoelens. Het hele verbod ademt het toegeven aan de weerstand tegen de jacht en het af willen schaffen van de zogenaamde 'plezierjacht', terwijl het allang geen plezierjacht meer is; zeker nu niet meer.

In plaats van het toegeven hieraan, wordt het juist de hoogste tijd voor de overheid om eens publiekelijk en expliciet de rol van de jacht in Nederland te bevestigen en te bekrachtigen; deze te erkennen en daar ook pal voor te staan. Het huidige beeld is eerder die van een bestuurlijk verzet tegen de jacht en het zo snel mogelijk willen afschaffen daarvan. Hier lippendienst aan bewijzen, scoort misschien soms goed, maar op de lange termijn werkt het volstrekt ondermijnd.

De rol van de jacht is in Nederland evident en niet voor niets ook wettelijk verankerd. Dit komt omdat de overheid niet zonder kan en de jacht volstrekt nodig heeft. De maatschappij kan namelijk niet zonder en dus kan de overheid niet zonder. Het belangrijke werk dat jagers verrichten staat, om maar eens wat te noemen, gelijk aan 13.000 voltijd banen, wat omgerekend neer komt op 600 miljoen euro aan verrichte diensten op jaarbasis (CLM, 2014). Inmiddels, 8 jaar later, liggen die bedragen nog veel hoger. Daarin is dan nog niet eens meegenomen het enorme bedrag dat jagers, bij elkaar opgeteld, moeten investeren om zelfs maar te kunnen gaan jagen, jachtopleiding, kleding, materiaal, wapens, kluis, etc. Als je dat allemaal bij elkaar optelt, dan zou het voor een overheid al snel totaal onbetaalbaar worden om dat allemaal zelf te gaan doen. Dat zou een enorme extra jaarlijkse begrotingspost worden, waar helemaal niemand op zit te wachten. En, behalve het geld, waarom zouden ze? Nu kan de overheid, eenzijdig, allerlei vergaande en strenge regels opleggen, en de jagers houden zich daar doorgaans keurig aan (, en anders wordt hun jachtakte wel direct in beslag genomen). Er is geen land ter wereld dat zulke hoge eisen stelt aan de jacht. Het is een serieuze aangelegenheid, maar dient dan ook volop erkend en gewaardeerd te worden.

Er zijn in Nederland 100.000 reeën. 40.000 meer dan Nederland kan dragen. Dat levert ongeveer 10.000 ongelukken per jaar op (10%), met vele miljoen aan jaarlijkse kosten. Ook vallen er menselijke slachtoffers. Wie gaat het noodzakelijke beheer doen, als jagers de lust tot jagen volledig ontnomen wordt en zij niet eens meer serieus genomen worden in hun waarnemingen en geregistreerde tellingen? Als het belang van hun rol wordt miskent en ontkent?

Maar wat is nu de daadwerkelijke reden van een sterke afname van bijvoorbeeld hazen, wat ook overeenkomt met de cijfers? De overheid zelf is, naast het voorkomen van een aantal ziektes die behoorlijk hebben huis gehouden onder hazen en konijnen, één van de belangrijkste veroorzakers van die daling geweest. Door het in de landbouw doorvoeren van ruilverkaveling, steeds verder gaande mechanisering, grootschaligheid, etc., is het grondwaterpeil gedaald, zijn akkers niet meer aantrekkelijk voor hazen; strakke platte velden vol met, voor hazen, onaantrekkelijke grassen. Er gaan vooral veel jonge hazen dood door grote brede cyclo-maaiers die al vroeg het land op gaan om

het verse gras met hoog eiwitgehalte te oogsten. Dat, tezamen met een enorme toename in predatie, door bijvoorbeeld het toenemende aantal roofvogels, is de werkelijke reden; geenszins de jacht. Het komt door wat de overheid verlangde van boeren, en dit zelfs via wetgeving heeft afgedwongen. Dan is het ook zaak voor de overheid om op verantwoorde wijze, en zich terdege bewust van haar eigen rol en aandeel in deze zaak, te komen tot een structurele verandering. En wel daar maatregelen zodanig te treffen, waar deze het hardste nodig zijn, en niet de jacht hier gemakkelijk even de 'kop van jut' voor te geven door de jacht aan banden te leggen. Er zal, samen met boeren, gekeken moeten worden, via innovatie, naar een kentering en de overheid zal ook hier met prioriteit het voortouw in moeten nemen. De jacht aan banden leggen is een heel slecht en ondoordacht idee. Ik raad het de minister dan ook ten stelligste af.

En om nou boerenbedrijven met een hoop geld dan maar gewoon simpel uit te kopen om het stikstofprobleem op te lossen (dat wil zeggen om onder een uitspraak van de rechter uit te komen), dat is niet je historische rol erkennen en daar ook serieus verantwoording voor nemen. Een boer wil boeren, en een creatieve oplossing/innovatie voor een andere, kleinschaligere wijze van boeren, is wellicht een beter idee. En de uitspraak van de huidige betrokken minister bij Jort Kelder, na het uitkopen van boeren: 'dan kunnen we weer wegen en huizen bouwen' is echt absurd. Dat klinkt niet als een structureel willen oplossen van het probleem, maar als een truc om de rechter te 'omzeilen' en dan snel weer door..

Ook hier lost deze kortzichtige en ondoordachte maatregel tot een verbod op de jacht niets structureel op. Het kan echter wel schade aan richten. Er is dus geen korte termijn ad-hoc aanpak wenselijk, waarbij men toch wel al te zeer lijkt te willen dansen naar de pijpen van de tegenstanders van de jacht. Die rol past een overheid niet! Het wordt tijd dat de overheid structureel en bewust gaat uitdragen dat de jacht, dat jagers, belangrijk zijn en een belangrijke maatschappelijke rol vervullen en dat de overheid hier ook niet zonder kan en wil! Ik zeg: "Niet doen!"